

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1917. Letnik XXXIV.

Obseg: K letošnjim vinskim cenam na Kranjskem. — Primerne cene za sadno drevje. — Vojne naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — **Inserati.** — Blagovno poročilo. — Tržno poročilo. — Družbene vesti.

K letošnjim vinskim cenam na Kranjskem. *)

III.

Na dopis dolenskega okrajnega glavarstva, ki smo ga objavili v II. delu tega spisa (glej 23. št. let. »Kmetovalca«) objavimo tale odgovor, oziroma protigovore:

Da se v tem spisu ognemo nepotrebnemu ponavljanju, najpreje pribijemo:

a) Za Kranjsko je določena za vino »ravnalna cena«, ki se sme navzgor in navzdol premikati, zato nima nihče pravice izrečeno ravnalno ceno 300 K za hektoliter proglasiti za maksimalno ceno, ki se navzgor ne sme prekoračiti, kakor to samovoljno dekretira prizadeto okrajno glavarstvo.

b) C. kr. centralna komisija za presojanje cen na Dunaju je ob sklepanju ravnalnih vinskih cen za posamezne avstrijske vinorodne kronovine v svoji seji dne 10. septembra t. l. iz tehničnih razlogov popolnoma v nemar pustila upoštevanje pridelovalnih stroškov vina. Ta komisija je vzela za podlago 1. tržne cene vina poleti 1917 2. tržne cene vina na Ogrskem poleti 1917 in 3. nakupovalne cene za vino, ki jih je plačevala vojaška uprava. — Noben podrejen urad in nobeno sodišče, ki ima opraviti z navijanjem cen pri vinu, nima tedaj več pravice se sklicevati na pridelovalne stroške. Morebitni ugovor okrajnega glavarstva, da mu ta dejstva niso znana, ne velja, kajti ono, kot tozadevno najnižje podrejena oblast ima proglašeno ravnalno ceno za vino preprosto na znanje vzeti, se po njej doslovno ravnati in se celo ne sme drzniti jo samovoljno izpremeniti v maksimalno ceno.

*) Glej spisa v 22. in 23. št. letošnjega »Kmetovalca«.

c) Povprečne kakovosti vina ni presojati le po letošnjem letniku, ampak po kakovosti vina pokrajine vobče. Večina letošnjega dolenskega vina je znatno boljša kakor povprečne običajne kakovosti.

K odst. 1.) *) Okrajno glavarstvo ima prav, če je ponosno na svojo namero, strogo uveljaviti ravnalno ceno za vino, toda ne kako drugo, n. pr. maksimalno, kakor glavarstvo dejansko dela, zato je naročilo orožništvo in nadzorovalnim organom za prehrano, vsakega takoj naznaniti državnemu pravdnistvu, ki svoje vino čez 3 K za liter proda, samovoljnost glavarstva, ki je nedopustna. Če se okrajnemu glavarstvu zdi ravnalna cena za vino previsoka, se je vendar mora držati, je ne sme samovoljno izpremeniti v maksimalno in mu je svobodno potom deželne vlade prositi c. kr. urad za ljudsko prehrano za drugo ali drugačno ceno. Jeli dejansko plačana ali zahtevana cena primerna, nima odločevati orožništvo ali kdo drug, ampak edinole od urada za ljudsko prehrano postavljeni kolegij veščakov pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani. Med tem časom, da se kakovost kakenga vina in primernost njegove cene dožene, naj pa poklicane oblasti izpolnijo svoj čas z zasledovanjem tistih manufakturstov, ki prodajajo kambrik za 1000 % in sukanec za 100.000 % dražje kot pred vojno. Okrajno glavarstvo bo lahko še bolj ponosno, če bo zatrla to in drugo grozno odiranje kmeta, ki je največ vzrok, da mora on ceno svojim pridelkom dosledno zvišavati.

K odst. 2.) Ta odstavek, ki govori o pridelovalnih stroških vina, bi lahko prezrli, kajti teh stroškov pri

*) Odstavki dopisa okrajnega glavarstva so zaznamovani s tekočimi številkami, na katere se številke v tem odgovoru nanašajo.

presoji vinske ravnalne cene sploh ni več upoštevati, kakor je že gori utemeljeno. Navzlic temu naredimo nekatere pripomnje. Izjava veščaka N. N. pri sodišču v N. „da pridelovalni stroški za vino pri posestniku, ki svoj vinograd obdeluje izključno za najetimi delavci, povprečno znaša največ 2 K za liter“ je za nas samo gola neutemeljena domneva, kajti veščak N. N. ni nikdar niti za svoje posestvo naredil rentabilitetnega računa za svoje vinograde in ga tudi sestaviti ne zna. — Isto velja tudi za izjavo lastnika vinogradov X. Y. v N. za svoje vinograde v N. in v X. Če X. Y. pravi, da so znašali stroški obdelovanja enega orala njegovega vinograda v X. letos (v l. 1917.) 1142 K, so torej še nižji, kakor jih je urednik tega lista v lanskim zadnjim številki „Kmetovalca“ v svojem šematičnem računu izkazal, kajti on jih je brez gnojitve izračunal za ha z 1882 K, kar znaša za oral samo 1081 K. X. Y. pa svojih vinogradov to leto tudi ni gnojl. Na utemeljevanje, da je obdelovanje najfinejših vrst vinskih trt dražje kakor obdelovanje obilo rodečih domačih, ne reagiramo, ker bi morali spisati daljšo razpravo, s katero bi nasprotno dokazali, česar pa ne smatramo potrebno. Okrajno glavarstvo pa tudi zamenjava stroške vinogradarstva s stroški kletarstva, oziroma meče vse te stroške v en koš.

K odst. 3.) Domnevanje, da so pri kmetijskem obratovanju domači delavci zastonj ali cenejši kakor najeti in da so zato pri delu z njimi pridelovalni stroški manjši, je napačno. Zakaj, tega tukaj ne razmotrivamo, ker bi nas predaleč vodilo, le to povemo, da edino priroda in produktivno delo (bodisi fizično ali duševno) vstvarjata, oziroma dajata nove vrednote, s katerimi se svetovno premoženje množi. Produktivno delo ima in mora imeti svoj efekt, ki je izražen v mezdi, če pa ta ni plačana v denarju, je pa vendar le tukaj, četudi morda za lajka skrit v novi premoženski vrednoti, ki jo domači delavec prejme na en ali drug način prej ali slej, recimo v doti, dedščini i. t. d. Nobeno produktivno delo nima nevidnih posledic in ni zastonj narejeno, ampak je izpremenjeno v novo premoženjsko vrednoto, ki se lahko zamenja za drugo blago, n. pr. za zlato, kakršna zamenjava se potem imenuje plačevanje v denarju. Le tisti, ki bistva produktivnega dela ne pozna, se more motiti in izreči gori označeno napačno domnevanje o cenejšem pridelovanju po domačih delavcih.

K odst. 4. Dolenjski vinogradniki se pri kmet. družbi ne pritožujejo čez prenizko ravnalno vinsko ceno in tudi družba ni s svojo vlogo na deželno vlado prosila za zvišanje te cene, ampak družba je le prosila, da se enkrat določena ravnalna cena uveljavi in v duhu njenega postanka tudi porablja. Samovoljna premenitev ravnalne cene v maksimalno, kakršno je ravno to glavarstvo dekretiralo, je nedopustna in so tozadevna povelja, ki so jih dobili orožništvo in nadzorovalni organi za prehrano, v nasprotstvu s predpisom, so torej ničevi in značijo samovoljno šikano vinščakov. Če vinščaki zahtevajo pravilno uveljavljati vinsko ravnalno ceno, zato še nikakor niso „nesramni oderuhi“.

K odst. 5. Da bi znašal čisti dobiček vinščaka pri litru vina K 1.60 do 2 K, če se dolensko vino prodaja za „maksimalno“ ceno 3 K, je popolnoma neutemeljena trditev. Vrhutega je letos na Dolenjskem prav malo ali nič kislega vina povprečne, ampak splošno boljše kakovosti. Za buteljke zrelega, t. j. skozi tri leta z velikimi stroški šolanega vina, pa sploh ne veljajo nikake določene cene.

K odst. 6.) Kmetijska družba v svoji vlogi na deželno vlado ni priporočala stopnjevanje vinskih cen samo navzdol, ampak je le zahtevala pravilno uveljavljenje ravnalne cene, ki že po svoji naravi mora biti premakljiva na obe strani. Kmetijski družbi pač ne gre pripisovati take nevednosti, da bi predlagala stopnjevanje ravnalne cene samo navzdol, saj potem cena ni več ravnalna, ampak „maksimalna“. Ali mari okrajno glavarstvo še vedno ne ve, da se je naredil z maksimalnimi cenami popolni fiasko, ki se ga žal sedaj ni mogoče več otrestiti, in da se vsaka maksimalna cena smatra od prodajalcev in od vseh oblasti kot stalna, pod katero nihče nima dolžnosti svoje blago prodajati. O buteljskih vinih na Dolenjskem pa letos niti govora ni in če bo hotel kdo iz letošnjega izredno izbornega vina narediti buteljsko, prišlo bo to šele l. 1920. v promet.

K odst. 7.) Glede lanske leto v raznih kmetijskih in drugih listih objavljenih računih o pridelovalnih stroških za vino, katerim okrajno glavarstvo očita, da so z vsemi mogočimi fintami visoko proračunani, je uredništvo „Kmetovalca“ prepričano, da je to očitiranje naperjeno proti tozadevnemu računu v zadnji številki lanskega „Kmetovalca“. Dotični račun je predvsem na vse strani zaklavljen in je označen kot šematičen, kajti do vinarja natančen in pravilen račun se da narediti le za določeno posestvo, če so dane za podlago vse dejanske številke. Taka kritika okrajnega glavarstva, ki je ne označimo s pravo besedo, je le tedaj spodobna, če se domnevane finte tudi razkrijejo. Napominjeni račun ima prav veliko teoretično veljavo, kajti po njem more vsak vinščak zase izdelati točen račun za svoj vinogradski obrat; to je še celo onim juristom mogoče, katerim še ni popolnoma tuje praktično življenje. V tem zmislu gre našemu šematičnemu računu o pridelovalnih stroških vina tudi praktična veljava.

K odst. 8.) Da bi bilo zvišanje ravnalne vinske cene navzgor in znižanje navzdol, kakor okrajno glavarstvo trdi, toliko, kakor razveljavljenje ravnalne cene, je trditev, ki jo je glavarstvo bržkone nehote v naglici zapisalo, saj vemo, da se vsled s preobloženjem z delom, ki ga danes pri vseh glavarstvih močno občutijo, kaj takega lahko pripeti. Lastnost ravnalne cene je namreč, da se premika navzdol in navzgor, in če to lastnost izgubi, potem ni več ravnalna. Iz celega tega odstavka pa zveni žalost v kri in meso zašle nagnjenosti do eksekutive, ki najde višek v izvrševanju §§ kazenske sankcije, dočim se smatrajo §§ upravne vsebine, za sitno breme.

K odst. 9.) Želja po maksimalnih cenah za vino je neizpolnljiva, kajti pri toliki različni kakovosti našega vina ni mogoče določiti ključa za maksimalno ceno kakovostnih različnih vin in je bilo doslej vse tozadevno premišljevanje veščakov zamanj, ker ni najti splošnoveljavne podlage.

K odst. 10.) Res je, da točijo v Ljubljani letošnje vino gostilničarji po 4 do 6 K liter, a odslej še največ štajersko, ker na Štajerskem namenoma pri nakupu vina ne delajo vsaj navidezno velikih zaprek, ker tamkaj stoje na stališču, da je za deželo, oziroma za okraj tembolje, čim več skupijo denarja. Gostilničarji pa točijo tudi ogrsko vino, vsaj tako pravijo, in se izkažejo s fakturami, a za ogrsko vino ne velja pri nas nobena uradno določena cena. Nikar ne misliti, da so naši gostilničarji na glavo padli! Ali sedaj okrajno glavarstvo razume, zakaj se je pri določitvi ravnalnih vinskih cen morala upoštevati tudi tekoča tržna cena vina na Ogrskem?! Upamo, da se razumemo.

K odst. 11.) iz prejšnjega sledi, da gostilničarje glede točilnih cen pri vinu ni lahko nadzirati in da ostanejo nekaznovani ravno najpremeenejši, ki znajo delati največje vojne dobičke. Domnevanje okrajnega glavarstva, da je oni gostilničar oproščen od kazni, ki izkaže previsoke nabavne stroške za vino, je napačno, kajti glasom § 21. ces. naredbe z dne 14. marca 1917 je kazniv tudi kupec, ki preplača uradno določeno ceno, ponudi previsoko ceno ali plača prodajalcu čezmerno ceno.

K odst. 12.) Vinogradniki na Dolenjskem ne kršijo ravnalne cene, če zahtevajo h kupnini še „napitnino“, temveč je to ravnanje samo zagrešilo, ozir. povzročilo okrajno glavarstvo, ki je ravnalno ceno samovoljno in neupravičeno izpremenilo v maksimalno ceno. Le pri maksimalni ceni more biti govor o kakem kršenju potom napitnine, pri ravnalni ceni pa ne, kajti pri tej se gre edino za to, če plačana vsota pod katerimkoli imenom odgovarja kakovosti blaga.

* * *

Končno pristavimo še dve pripomniji.

1. Pripomba. Ravnalna cena za vino velja do novine 1918. Vinogradnik mora, oziroma sme glasom strogih navodil okrajnega glavarstva prodati meseca junija ali julija 1918 svoje vino najdražje po 3 K za *l*, torej tako drago, kakor 15. novembra 1917, dasi bo dotlej imel znatno izgubo vsled izpuhtenja, znatne stroške kletarjenja, riziko pokvare vina in izgubo na obrestih, dočim prodajalec za vso vinsko nesnago vred v mesecu novembru tega leta teh stroškov, ozir. izgube nima. Vrhutega bo zlasti letošnje vino imelo poleti 1. 1918. veliko večjo dejansko vrednost in tudi višjo tržno ceno. Neizpremenljiva cena pomeni torej veliko krivico in edino sredstvo proti njej je gibljiva ravnalna cena.

2. Pripomba. Pridelovalni stroški vina se pri ureditvi vinske ravnalne cene niso upoštevali. Nekaterim pa rojijo po glavi še vedno vinske cene pred vojno, ki so že takrat stale pod pridelovalnim, torej je vinogradnik delal z izgubo, kaj šele s primernim dobičkom. Sedaj je pa kupovalna sila denarja padla prav nizko računeno na $\frac{1}{2}$ one iz l. 1913. Vino in denar sta blago. Vino je obdržalo svojo veljavo, a bankovci, ki so kot denar le pismeno nakazilo na blago, in sicer pri nas, kjer velja zlata valuta, na zlato, ki ima kot blago svojo notranjo vrednost, so izgubili iz vzrokov, ki jih ne smemo obrazložiti, vsaj $\frac{2}{3}$ svoje kupne sile. Vzemimo pridelovalne stroške vinu pred vojno, pri računajmo primeren dobiček in tako dobljeno vsoto vsaj potrojimo, pa dobimo današnjo pravično prodajno ceno vina. — Naš svoječasni šematični rentabilitetni račun dolenjskega vinarstva je pa danes seveda skozinskoz popraviti, kajti višino postavk o obratni glavnici v dotičnem računu je istotako primerno zvišati. Danes stane na Kranjskem povprečno en *ha* njive 10.000 K, en *ha* vinograda je pa gotovo več vreden.

IV.

Vse kar smo doslej objavili v spisih „K letošnjim vinskim cenam na Kranjskem“, se nanaša na doslej veljavno vinsko ravnalno ceno. Ob zaključku prejšnjega spisa je pa uveljavljena nova ravnalna cena za vino, in sicer enotna za vse avstrijske vinorodne kronovine, razen za Češko, in sicer 300 K za *hl* vina povprečne kakovosti.

Nove vinske ravnalne cene so objavljene med „Vojnimi naredbami“ današnje številke.

Ravnalna cena velja tudi sedaj in zato vzdržimo vse, kar smo tozadevno že zapisali.

Poleg kakovosti je upoštevati tudi prostorninske volumenske $\%$ alkohola v vinu.

Belo vino povprečne kakovosti mora imeti 9 do 10 in črno vino 10 do 11 $\%$ prostorninskih $\%$ alkohola. Za vsak $\%$ manj se zniša ravnalna cena za 30 K pri *hl*.

Tudi sedaj ni ravnalna cena obenem maksimalna, zato je vsekako vedno tudi kakovost vina upoštevati.

S to novo ceno bo zmeda v vinski trgovini še večja postala. Tako ima pri nas na Kranjskem in tudi na Štajerskem in Nižje Avstrijskem marsikatero vino večjo tržno vrednost, ki ima le 7—8 $\%$ alkohola, kakor pa vino iz južnih pokrajin z 12 $\%$ alkohola; zadnjega pri nas sploh ne marajo. Vina se pač ne dajo v „uniformo“ obleči in so nove vinske ravnalne cene bržkone iz istega lajškega vira, kakor je maksimalna cena za krompir 15 K za *q* in za štirikrat manj vredno strniščno repo 35 K za *q*!

Vino postaja od jeseni do poletja več vredno in če se niso za vsak mesec deločile posebne cene, tiči to v naravi „premakljive“ ravnalne cene, s katero se da gori pojasnjena krivica sproti popravljati.

Dobra stran nove vinske ravnalne cene je njeno uveljavljenje tudi za ogrska vina, ki pridejo v našo trgovino in konsum. Sedaj je goljufanje z ogrskim vinom onemogočeno.

Posebno pozornost bodo morali vinogradniki posvetiti v slučaju, če se jih preganja zaradi navijanja cen pri prodaji vina, pri določitvi prostorninskih $\%$ alkohola, kajti že $\frac{1}{10}$ $\%$ jih lahko oškoduje pri *hl* za 30 K in jih lahko spravi na zatožno klop.

Množina prostorninskih $\%$ alkohola v vinu se dožene na več načinov, ter imamo v to svrhu različne instrumente in aparate.

Vinske tehtnice, ki slone na načelu gostomera, so popolnoma zanič, ker se z njimi delajo napake, ki znašajo po več procentov.

Bernadotov vinomer, ki ga priporoča in ima v zalogi naša družba, tudi ni sposoben za natančno določitev množine alkohola v vinu in je le za domačo rabo, kajti pri pazljivi rabi se vendarle mora računati z napako od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ $\%$.

Ebulijoskop je v rokah veščaka še najboljši instrument za hitro določitev množine alkohola v vinu, toda dovolj natančen vendarle ni.

Izmed vseh teh in drugih načinov določevanja množine alkohola v vinu je edino zanesljiv oni potom destilacije in še ta le v rokah izvežbanega strokovnjaka.

Če pride kak vinogradnik v neprijeten položaj, da se ga zasleduje zaradi navijanje cen pri prodaji vina, ker se mu očita, da kakovost vina ni primerna zahtevani ceni, in da nima vino dovolj procentov alkohola, potem naj odločno zahteva, da je merodajno na Kranjskem za določevanje množine alkohola v vinu edinole „Deželno kmetijsko poskušališče in preskušališče za živila“ v Ljubljani, in sicer s pogojem, da se vzorec vina pravilno spravljen v primerno steklenico pošlje v Ljubljano.

Primerne cene za sadno drevje.

Cena sadnemu drevju je morala tudi poskočiti. Sadno drevo ne zraste v par mesecih kakor repa, tudi ne v enem letu in vendar se dobi danes za eno debelo repo, eno debelo podzemeljsko kolerabo ali debelo zeljnato glave toliko, kakor za lepo sadno drevo. Nič

Ta naredba seveda ne velja za promet z drugim deteljinim semenom, zlasti ne s semenom lucerne.

Naredba slove:

§ 1. Pri nakupu in prodaji semena rdeče detelje avstrijskega pridelka se ne smejo v tuzemstvu prekoračiti naslednje cene:

Vrsta semena rdeče detelje	I.	II.	III.	IV.
	Maksimalna cena			
	za pridelovalec	za prvega pre- kupca pri pro- daji udom vo- jne zveze § 2)	za ude vojne zveze	pri prodaji po- rabnikom
v kronah za 100 kg				
1. Čisto predenice, v plombiranih vrečah s povprečno porabno vrednostjo (85%); plombirano	800	830	855	890
2. Očiščeno, v plombiranih vrečah, toda ne popolnoma čisto predenice, normalno porabno vrednostjo (85%); plombirano	750	780	805	840
3. Čisto predenice, v neplombiranih vrečah in z normalno porabno vrednostjo	700	730	755	790
4. Neočiščeno predenice (toda brez debeložrnatega predeničnega semena) in brez jamstva za porabno vrednost; neplombirano	600	630	655	690
5. Pomešano z debeložrnato predenico, ne da se jamči za porabno vrednost pri kategorijah I, II. in III.	320	350	375	500*

Te cene veljajo za 100 kg čiste teže na mestu, kjer se ima seme prevzeti, ali pri pošiljativah po železnici na odpošiljateljevi železniški postaji.

Če se seme proda na upanje, se sme zaračunati 6% letnih obresti.

Pri nadrobni prodaji pod 20 kg je k cenam pod kategorijo IV. dovoljen pribitek 10%.

§ 2. Deteljno seme pri pridelovalcu smejo nakupovati samo osebe, ki so pooblaščen od »Vojne zveze za kupčijo z deteljinim semenom« (§ 7.), ki ga pa smejo prodajati le udom Vojne zveze.

Od te določbe je izvzeta prodaja deteljnega semena od pridelovalca neposredno na porabnika, toda v tem slučaju ni prekoračiti maksimalne cene, določene v § 1., kategorije I.

Nakupovanje deteljnega semena je dovoljeno tudi onim trgovcem s stalnim obratovališčem, ki pokrivajo krajno potrebo semena z nadrobno prodajo kmetovalcem. Ti trgovci smejo nabavljati seme tudi pri udih Vojne zveze, četudi sami niso udje.

§ 3. Odpadki pri čiščenju deteljnega semena (nekaljivo zrnje) se ne smejo porabljati za setev, ampak jih je ponuditi, ako se doma ne pokrmijo, v nakup »Centrali za krmila« na Dunaju, ki jih plačuje po čistosti do 60 K za 100 kg čiste teže, postavljene na železniško postajo. Za pošiljanje po železnici je potrebno transportno dovoljenje.

* To deteljno seme se sme oddajati porabnikom le očiščeno (ne absolutno debeložrnate predenice prosto) s porabno vrednostjo 85% in plombirano.

§ 4. Nakup deteljnega semena na Ogrskem, v Bosni in v Hercegovini, v zasedenih sovražnih pokrajinah in v inozemstvu sploh, prodaja tega semena doma ali v inozemstvo, je dovoljena le Vojni zvezi za kupčijo z deteljinim semenom po navodilih kmetijskega ministrstva.

§ 5. Lastnika deteljnega semena more deželna politična oblast pozvati, ga oddati Vojni zveti, izvzemši tistega, ki ga potrebuje doma za seme.

Če se lastnik semena temu pozivu upre, potem izreče deželna politična oblast dolžnost seme oddati in če treba oddajo prisiliti.

Ceno semena pri prisilni oddaji določi deželna politična oblast z ozirom na določbe § 1. in po zaslišanju Vojne zveze za kupčijo z deteljinim semenom.

§ 6. Pošiljatve deteljnega semena sme železnica le tedaj sprejeti, če je voznemu listu pridejano transportno dovoljenje Vojne zveze za kupčijo z deteljinim semenom. Pri prodaji deteljnega semena od strani udov Vojne zveze porabnikom je oddati poleg tega tudi vzorce prodanega semena.

§ 7. Vse kmetijske organizacije in trgovci s semenom so združeni za čas veljave te naredbe v Vojno zvezo za kupčijo z deteljinim semenom, če imajo po veljavnih predpisih dogovor za pregledovanje semena s kako pregledno postajo, ki so v § 8. navedene (takozvane dobavne tvrdke).

§ 8. Kot pregledne postaje za seme je v naredbi navedenih devet, a za Kranjsko pride v poštev le Kmetijsko-kemijsko preskušališče in Deželna pregledna postaja za živila za Kranjsko v Ljubljani.

§ 9. Trgovci s semenom in kmetijske organizacije, ki hočejo biti udje Vojne zveze za kupčijo s semenom, morajo bistvo potrebe dokazati c. kr. kmetijskemu ministrstvu, oni pa, ki so bili v preteklem letu udje Vojne zveze, morajo doprinesiti najpozneje do 31. decembra 1917 Vojni zvezi dokaz potrebe članstva tudi za vnaprej.

Kmetijski minister more dogovorno s trgovskim ministrom in po zaslišanju pristojne semenske pregledne postaje sprejeti v Vojno zvezo tudi druge upravičene trgovce in kmetijske organizacije. Če se sprejem v zvezo odbije, se ne navede nikakega vzroka.

§ 10. Vojna zveza za kupčijo z deteljinim semenom je juridična oseba. Na zunaj jo zastopa predsednik ali njegov namestnik, ki jih imenuje kmetijski minister dogovorno s trgovskim ministrom.

§§ 11., 12. in 13. Ti paragrafi določajo delovanje te Vojne zveze, so torej važni le zanjo in ker ne brigajo kmetovalcev, se zato izpuste.

§ 14. Kupčije, ki nasprotujejo določilom te naredbe, so neveljavne.

§ 15. Tiste, ki to naredbo prestopijo ali zraven pomagajo, kaznuje okrajno glavarstvo z denarno globo do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesecev. Trgovcem s semenom se more odvzeti tudi obrtno dovoljenje.

§ 16. Kmetijski minister more dogovorno s trgovskim ministrom tiste ude iz Vojne zveze za kupčijo z deteljinim semenom izključiti, ki ponovno kršijo to naredbo.

§ 17. Ta naredba postane veljavna z dnem razglasitve.

Ravnalne cene za orehe.

Po naročilu c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 27. novembra 1917, št. 32.731., je presojevalnica cen v Rudolfovem v svoji seji dne 12. decembra 1917 postavila za območje novomeškega kot okrožnega sodišča sledeče

ravnalne cene za orehe:

Za 1 kg zdravih, za kupčijo sposobnih orehov

- a) pri prodaji na domu pridelovalca porabniku ali pre-
kupcu K 4—
b) pri nadrobni prodaji od prekupca porabniku „ 4'80.

Preskrba s semenskim žitom za pomla- dansko in poletno setev 1918.

Semensko žito za prihodnjo pomladansko in po-
letno setev bosta oddajala c. kr. kmetijska družba
kranjska in Žitni zavod.

Kmetijska družba oddaja v glavnem originalno
seme in priznana semensko blago, in sicer iz drugih dežel.
Žitni zavod pa bo oddajal deloma domače, deloma tuje
semensko blago.

Vsakdo, ki želi prejeti semensko žito od Kmetijske
družbe, mora imeti potrdilo svojega županstva, da seme
v resnici potrebuje. Istotako se mora vsak, ki želi prejeti
seme od Žitnega zavoda, prigrasiti pravočasno pri svojem
županstvu. Seme se sme naročiti samo pri Kmetijski
družbi, ali pa samo pri Žitnem zavodu.

Da se pravočasno dožene in po možnosti pokrije
potreba po semenskem žitu, velja za dotičnike, ki že-
lijo prejeti seme od Žitnega zavoda, sledeče:

1.) Če bo imel Žitni zavod na razpolago jaro pše-
nico in jaro rž, jo bo oddajal kmetovalcem le proti za-
meni za domačo pšenico in rž. Pripominja pa se, da
Zavod ne prevzame nikake odgovornosti za uspeh žetve
jare pšenice ali jare rži.

2.) Ostalo semensko žito pa prejmejo od Žitnega
zavoda le tisti, ki ga sami nič nimajo. Kdor je pridelal
kaj žita, ga mora v prvi vrsti porabiti za seme. Če mu
ga manjka za prehrano, ima pravico pri svoji aprovizaciji
zahtevati moko.

3.) Kdor želi prejeti semensko žito od Žitnega za-
voda, se mora zgledati pri svojem županstvu, da ga žu-
panstvo vpiše v prigrasilnico. Županstvo prejme za to po-
trebne formularje potem okrajnega glavarstva.

4.) V prigrasilnico se smejo vpisovati le dotičniki, ki
semena ne bodo prejeli od kod drugod (od sosedu potom
zamene, ali od Kmetijske družbe) in ki seme v resnici
potrebuje, to se pravi, tisti, ki žita niso nič sejali, ali
kojim je vremenska nezgoda uničila pridelek.

Županstvo mora za vsakega prigrasjenca vpisati poleg
zaželjene množine semenskega žita tudi velikost ploskve,
ki jo bo obsejal.

Za pravilno vpisovanje v prigrasilnice je županstvo
odgovorno.

5.) Županstvo mora poslati prigrasnice najpozneje
do 7. januarja 1918 c. kr. okrajnemu glavarstvu v pre-
gled. Na poznejše prigrasitve se ne bo oziralo.

6.) Žitni zavod bo oddajal prigrasencem semensko
žito, kakor dosedaj, potem svojih žitnih komisijonarjev.

Ljubljana, 15. decembra 1917.

Zavod za promet z žitom ob času vojne,
podružnica v Ljubljani.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko
družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v
„Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in
odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pismeno, če je priložena znamka
za odgovor. Odgovarja se edino na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom;
brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se
vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčeve
ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki
odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na
pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi
odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti

znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska,
se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu
priložena 1 K v znakah kot prispevek k družbenemu pokojnin-
skemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo
biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo
važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jama

Vprašanje 176. Imam zemljišče v izmeri 30 ha, ki
je bilo preplavljeno po morski vodi. Sedaj sem pa vodi
zabranil dostop na ta prostor. Trava sicer rase na njem,
toda pridelano seno ni za drugo kot za steljo. Kakšne
vrste trav ali drugih rastlin uspevajo na zemljišču,
ki je bilo preplavljeno po morski vodi? (A. R. v P.)

Odgovor: Osuševanju in izkoriščanju zemljišč, ki so
bila več časa preplavljena po morski vodi, se je dosedaj
pri nas v Avstriji obračalo le malo pozornosti, ker z ozirom
na značaj naše jadranske obali, tako obsežnih površin ni
nikjer, ako izvajamo obrežje ob izlivu par rek in opu-
ščene soline. Kolikor je znano, se tudi ni vpeljalo še ni-
kakih uvaževanja vrednih poskusov ne na Primorskem in
ne v Dalmaciji, dasi se je že proučeval načrt za osušenje
zdaj ne več porabnih solin pri Kopru. Navzlic temu se
opazi večkrat v Istri, Dalmaciji in na otokih ob morju
manjša zemljišča, ki jih pogosto preplavlja morska voda,
na katerih dobro uspevajo detelje, posebno lucerna, oves,
celo krompir. Na Koperščini sami pa imate celo zglede,
kako lepo rase in rodi trta, četudi ji večkrat sega morska
voda čez vse korenine. Vendar sajenje trt na taka zem-
ljišča iz raznih vzrokov ni priporočljivo. Vse rastline pa
ne prenesejo tako lahke slane zemlje in morske vode, ki
vsebuje do 4 odstotke soli ter 2 in več tisočink joda,
ampak na mnoge učinkuje kakor strupena tvarina, jih
osmudi, uniči korenike in rastlina pogine. Zaraditega si
moramo izbrati za taka zemljišča le one rastline, ki so
manj občutljive proti slani zemlji, t. j., ki same potrebujejo
za rast mnogo soli in s tem, da jo izvečejo iz zemlje v
večjih množinah skozi več let, pripravijo isto bolj primerno
za druge bolj občutljive rastline. V to svrhu Vam priporo-
čamo, da dotično zemljišče po možnosti preorjete, posejete
z ovsem in med njega lucerno. Deloma lahko vzamete
tudi travno zmes, ki jo sejete istotako med oves, ali pa
samo. Posebno pa prenese lucerna slano zemljo. Od trayne
zmesi se ohranijo le manj občutljive trave, ki se pomnože
sameodsebe in sestavijo trdno travno rušo, ki uniči morsko
bilje. Ako k temu še zabranite morski vodi dostop na
travnik, potem imate v nekaj letih dobro ne več preslano
zemljo, kjer Vam rase sladko seno, kajti tekom časa iz-
pere dež morsko sol, ki je ostala v gornjih plasteh zemlje,
v globočino in od tam zopet v morje. L.

Vprašanje 177. Ali se da mlado orehovo drevje
na kak način cepiti? Poskusil sem na več orehih
cepljenje enako kakor pri jablanah in hruškah, a nisem
imel uspeha. (V. V. v J.)

Odgovor: Orehovo drevje se sicer da vzgajati iz se-
mena (plodov), toda vzraslo drevje je redkokdaj podobno
žlahtnemu, katerega plod se je sadi, ampak je skoraj
vedno navadni oreh. Če se hoče imeti žlahtno orehovo
drevje, se mora orehove divjake s cepiči žlahtnih vrst ce-
piti, kar pa v našem podnebjju na prostem ne gre. Za
vzgojo žlahtnih orehov se mora imeti mrzlo gnojno gredo,
ki je z okni pokrita. Eno- do dveletni divjak se cepi v
sklad ali z doklado na koreninskem vratu s cepičem žlahtne
orehove vrste, ki bodi enoletni poganjek kakih 10 cm dolg
in ki ima vrhnji, t. j. terminalni popek. Tako cepljeni
divjak se na običajen način na mestu, kjer je cepitev, po-
veže, s cepilno smolo zamaže in potem v dobro prst v
gnojno gredo tako globoko vsadi, da pride cepljeno mesto
še kake 3 do 4 cm pod zemljo. To delo je izvršiti, kadar
prične zunaj drevje brsteti, torej pri nas meseca marca do
meseca aprila. Gnojna greda mora biti z oknom pokrita

in če solnce nanjo pripeka, jo je v opoldanskih urah primerno prezračevati. Ko cepič prične odgajati, je gredo sploh prezračevati in nežne poganjke vaditi na vnanji zrak in toplino. Ob mrzlem vremenu in zlasti ponoči, mora ostati gnojna greda pokrita. Kadar so poganjki iz cepiča kakih 10 cm dolgi, in so že vajeni vnanjemu zraku in toplini, je gnojno gredo stalno odkriti ter je pustiti cepljenca rasti. Drugo leto pomladi se cepljenci iz gnojne grede presade na stalno mesto. Iz tega morete posneti, da spada cepljenje orehovega drevja med finejša vrtnarska opravila, ki jih more le tisti vršiti, ki razpolaga z gnojnimi gredami in ki seveda delo tudi praktično razume.

Vprašanje 178. Imam gepelj, ki goni stroje z jermenom, ki ga pa ni več dobiti in ga zato nameravam nadomestiti z vrvjo. Da bo pa vrv stroj gonila, mora biti menda mazana, in zato vprašam, s čim je mazati gonilno vrv pri strojih? (J. K. v Z.)

Odgovor: Edino pravo mazilo za tako gonilno vrv ali za usnjati gonilni jermen, je navadni čisti loj. Z navadno vrvjo pa sploh ne dosežete dobrega uspeha in je le tedaj porabna, če teče okoli dovolj velikih žlebastih kolesov. Manjše kolo mora imeti vsaj 1 m v premeru. Boljši uspeh dosežete z železno vrvjo, ki se da gotovo kje dobiti, če ne nova, pa vsaj stara. Imamo pa tudi za usnjata gonilna jermena dobra nadomestila in se tozadevno obrnite na Deželni urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vprašanje 179. V svojem hlevu imam betonasti strop, ki je pozimi vedno silno moker, da od njega kar kaplja in to navzlic temu, da je hlev dobro prezračevan. Odkar imam nov izboljšan hlev, se živina v njem pozimi ne počuti tako dobro, kakor poprej v starem hlevu, zato vprašam, odkod to prihaja, in kaj mi je storiti, da ostane betonasti strop v hlevu suh? (L. D. v S.)

Odgovor: Strop od betona v hlevu ni dober, ker pozimi navzlic prezračevanju vedno moči in se zato v takem vlažnem hlevu živina slabo počuti, oziroma lahko nevarno zboli. Nepriliko mokrega stropa morete odpraviti, če ga obložite z dovolj debelo plastjo od kake reči, ki je slab prevodnik toplote. Take reči so: rezanica, stelja od listja, šotni drobir itd. Taka plast nad stropom zadržuje shlajevanje stropa, ostane gorak in se zato ne more na njim izpreminjati vodena par, ki se nahaja v hlevskem zraku, v vodo. Ker pa prostor nad hlevom bržkone potrebujete, morate narediti nad njim lesena tla ter pride izolacija od omenjenih reči med strop in med lesena tla. V tem slučaju je pa priporočena plast zelo uščno skričališče mišim in podganam. Tej nepriliki se odpomore, če se pomeša med snov, iz katere obstoji izolacijska plast, prav fini pesek, t. j. sviš ali sipa, ki uhaja podganam in mišim v ušesa, česar ne prenašajo, in se zato ne nasele.

Vprašanje 180. Ali je pokladanje repe brejim kravam res škodljivo, kajti pri nas domnevajo, da od repe postajajo teleta vodenična? Imam namreč prav malo sena ter bi rad med njega mešal za pokladanje nekaj repe. (A. S. v P.)

Odgovor: Da bi krave, katerim se poklada repa, skotevale vodenična teleta, ni res, in če se vendar kaj takega pripeti, ni vzrok repa, ampak kaj drugega. Pokladanje repe, seveda v primernih množinah, ni le koristno, ampak je celo zdravo, kajti repa na prebavljanje in presnavljanje prav ugodno vpliva. Vselej je pa pokladati poleg repe tudi dovolj suhe klaje in zlasti tudi dovolj močnih krmil, drugače se pojavijo bolezni, ki prihajajo od pomanjkanja beljakovin in rudninskih snovi. Repa ima v sebi tudi precejšnjo množino kalijevih soli, ki slabo učinkujejo na splošna ter zlasti lahko povzročijo povrženje močno brejih krav, zato je takim kravam manj repe pokladati in zadnje

tedne pred otelitvijo najbolje to sploh ustaviti. Velike množine repe delajo tudi slabo in vodenno mleko. Molzna krava prenese na dan 10 do 12 kg repe, katero množino je seveda polagoma krčiti, kolikor bolj se bliža porod. Repa je torej prav izborna krma za živino sploh, zlasti v sedanjih časih in tudi za krave, je nikakor ni zametavati, vendar se je ravnati po gorenjih navodilih.

Vprašanje 181. Oddati smo morali žganjarske bakrene kotle za vojne namene, a vendar niso vseh pobrali in so jih v vsaki občini nekaj pustili. Tisti, ki so smeli žganjarske kotle obdržati, pa sedaj zahtevajo od njih ogromno plačilo za izposojanje, ne da bi od tega dohodka plačevali kak davek. Ali je tako odiranje pri izposojanju žganjarskih kotlov dopustno in če ne, kaj je proti temu storiti? (A. G. v M.)

Odgovor: Politična oblast, ki je v vojne svrhe zasegla vso bakreno posodo in med njo bakrene žganjarske kotle, je v vsaki občini namenoma pustila nekaj takih kotlov, da si kmetovalci z njimi potom izposojanja eden drugemu pomagajo. Komur se je žganjarski kotel pustil, ta ima pač pravico za izposojanje zahtevati primerno plačilo, ki pa ne bodi višje, kakor je primerno resnični obrabi kotla vsled kuhanja žganja. Tako pravično plačilo je seveda prav neznatno. Naznanite dotične oderuhe okrajnemu glavarstvu ter prosite odpomoči. Če dotični oderuhi ne bodo vrnil pretiranega plačila in se ne bodo pokorili naredbi okrajnega glavarstva, kako je doma ostale kotle skupno rabiti, pa jim bo okrajno glavarstvo kotle preprosto odvzelo.

Vprašanje 182. Pred nekaj leti sem svojo njivo posadil z gomoljem od helijanta, ki so ga v trgovinah priporočali kot izborna krmilo za prasiče. Vsled svoje izkušnje smatram helijant za hud plevel, ki ga vsled njegove velike plodovitosti ne morem na njivi zatreti, in zato vprašam, če je kako sredstvo na njivi zaplojen helijant zatreti? (A. T. v K.)

Odgovor: Helijant je rastlina, ki dela pod zemljo gomolje enako krompirju, katero gomolje je res dobro krmilo za prasiče, pa tudi za druge živali. Slovenski se ta rastlina imenuje papeževa repica. Ker v zemlji ostalo gomolje v prihodnjem letu zopet požene in njivo zapleveli, zato ne gre papeževe repice saditi na njive, ki se rabijo za kolobarjenje, ampak le na njive, ki vsled svoje lege in kakovosti svoje zemlje ostanejo izven kolobarjenja, na katerih lahko papeževa repica rase 20 in tudi več let. Če hočete s papeževico repico zapleveljeno njivo očistiti, morate njena gomolja popolnoma iz njive iztrebiti ali pa na njivo sejati kako rastlino za pridelovanje zelene klaje, ki se večkrat na leto pokosi, oziroma požanje, s čemer se obenem redno porezavajo štibljice od papeževe repice, vsled česar ta končno pogine.

Vprašanje 183. Ali katera banka prevzame državne vrednostne popirje (obligacije) in koliko plača zanje? Ali se morda lahko najame na državne vrednostne popirje posojilo, koliko in kje? (J. Z. v B.)

Odgovor: Vsaka banka kupi državne vrednostne popirje po dnevnem borznem kurzu, seveda z nekim odbitkom, ker banka hoče tudi kaj zaslužiti, saj nobena ne dela zastonj. Kurzne cene dunajske borze se sedaj ne objavljajo in morete le pri kaki banki izvedeti, kakšen je kurz za dotični vrednostni popir, kajti vsak ima drugačnega. Pri prodaji pa pojte od banke do banke in končno prodajte popirje oni, ki Vam zanje največ ponudi. Na vrednostne popirje Vam da vsaka banka posojilo, t. j. vrednostni popirji se lahko zastavijo, kar se imenuje lombardiranje vrednostnih popirjev. Za kateri del kurzne vrednosti banka vrednostne popirje lombardira in kako vi-

soko računa obresti, ima vsaka svoje predpise, ki jih pri posameznih bankah morete izvedeti.

Vprašanje 184. Ali je kaj upanja, da dobimo vinogradniki na Kranjskem za škropljenje trt v l. 1918. dovolj modre galice in po kakšni ceni? (F. S. v K.)

Odgovor: Glasom sporočil, ki jih ima c. kr. kmetijska družba z Dunaja, je toliko kakor gotovo, da bo c. kr. kmetijsko ministrstvo dalo posameznim deželam toliko modre galice v l. 1918. na razpolaganje, kolikor lansko leto in bodo tedaj vinogradniki imeli dovolj te važne potreščine na razpolaganje. Cena modri galici še ni določena, bržkone pa ne bo višja, kakor je bila letos. Vinogradniki naj bodo torej tozadevno popolnoma pomirjeni.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske

Seja glavnega odbora dne 30. oktobra 1917.

Za nove ude so se priglasili in jih je glavni odbor sprejel gg.: (Konec.) Gržina Jožef, pos. v Gornjem Zemonu; Torjan Anton, pos. v Sozah; Primec Jožef, pos. v Dobropolju; Novak Marija, pos. v Bistrici; Benigar Katarina, pos. v Bistrici; Samsa Jožefa, posestnica v Il. Bistrici; Poh Doroteja, posestnica v Il. Bistrici; Lenarčič Marija, posestnica v Il. Bistrici; Kakež Jožefa, posestnica v Il. Bistrici; Batič Marija, posestnica v Il. Bistrici; Grl Helena, posestnica v Trepčanah; Kurant Janez, posestnik v Doljnem Zemonu; Tomšič Jožef, posestnik v Šembijah; Škrlič Francišek, posestnik v Topolcu; Hrvatini Marija, posestnica v Gornjem Zemonu; Mršnik Marijana, posestnica v Mali Bukovici; Šenkinec Francišek, posestnik v Šembijah; Mevželj Ivan, kaplan v Trnovem; Strekelj Jožefa, posestnica v Bistrici; Čekada Ana, posestnica v Bistrici; Vrečar Marija, posestnica v Bistrici; Ivančič Ivana, posestnica v Bistrici; Tomšič Jožefa, posestnica v Bistrici; Štemberger Ivana, posestnica v Vrbovem; Čeligoj Helena, posestnica v Bistrici; Benigar Janez, posestnik v Veliki Bukovici; Jenko Helena, posestnica v Trnovem; Mohorič Gilda, posestnica v Bistrici; Barbiš Marija, posestnica v Bistrici; Potočnik Marija, posestnica v Trepčanah; Gärtner Francišek, posestnik v Bistrici; Brožič Jožefa, posestnica v Gornjem Zemonu; Baša Antonija, posestnica v Bistrici; Čigoj Marija, posestnica v Trnovem; Brne Anton, posestnik v Vrbovem; Škrlič Anton, pos. v Doljnem Zemonu; Zidar Ivan, pos. v Topolcu; Rojc Neža, posestnica v Trepčanah; Možina Anton, posestnik v Topolcu; Čeligoj Andrej, posestnik v Podstenjah; Kirn Jožef, posestnik v Podstenjah; Čeligoj Jožefa, posestnica v Trnovem; Baša Marija, posestnica v Bistrici; Logar Josip, posestnik v Vrbovem; Jaksetič Ana, posestnica v Trepčanah; Kirn Ivana, posestnica v Topolcu; Muha Ivan, posestnik v Veliki Bukovici; Bizjak Jožef, posestnik v Il. Bistrici; Barbiš Ivana, posestnica v Il. Bistrici; Batista Ivana, posestnica v Il. Bistrici; Peterlin Rudolf, posestnik v Il. Bistrici; Ogrizek Ivan, posestnik v Il. Bistrici; Žnidaršič Albert, posestnik v Il. Bistrici; Novak Ana, posestnica v Il. Bistrici; Batista Francišek, posestnik v Veliki Bukovici; Barbiš Anton, posestnik v Podtaboru; Zadel Jera, posestnica v Juršičah; Zadel Jožefa, posestnica v Juršičah; Sedmak Julijana, posestnica v Juršičah; Zadel Anton, posestnik v Juršičah; Kalister Francišek, posestnik v Juršičah; Šajn Jožef, posestnik v Juršičah; Zadel Anton, posestnik v Juršičah; Zadel Jožef, posestnik v Juršičah; Žužek Ivana, posestnica v Juršičah; Mejak Helena, posestnica v Juršičah; Šajn Jožef, posestnik v Juršičah; Sedmak Anton, posestnik v Juršičah; Šajn Anton, posestnik v Juršičah; Vodopivec Janez, posestnik v Juršičah; Knafelc Matija, posestnik v Juršičah; Zadel Janez, posestnik v Juršičah; Šajn Andrej, posestnik v Juršičah; Šajn Anton, posestnik v Juršičah; Šajn Ivana, posestnica v Juršičah; Valinčič Janez, posestnik v Juršičah; Tomšič Jakob, posestnik v Koritnicah; Strli Josip, posestnik v Koritnicah; Knafelc Andrej, posestnik v Koritnicah; Delost Janez, posestnik

v Koritnicah; Sedmak Francišek, posestnik v Koritnicah; Sedmak Ivana, posestnica v Koritnicah; Sedmak Francišek, posestnik v Koritnicah; Delost Ivana, posestnica v Koritnicah; Tomšič Amalija, posestnica v Koritnicah; Novak Jožef, posestnik v Koritnicah; Kirn Ivana, posestnica v Koritnicah; Šajn Marija, posestnica v Koritnicah; Tomšič Matija, posestnik v Koritnicah; Knafelc Janez, posestnik v Koritnicah; Delost Jurij, posestnik v Koritnicah; Tomšič Jožef, posestnik v Koritnicah; Novak Jožef, posestnik v Koritnicah; Kiren Francišek, posestnik v Koritnicah; Šircelj Jožefa, posestnica v Koritnicah; Dovgan Jožef, posestnik v Knežaku; Šajn Lovro, posestnik v Knežaku; Milavec Ignac, posestnik v Knežaku; Novak Anton, posestnik v Knežaku; Tomšič Amalija, posestnica v Knežaku; Tomšič Ivana, posestnica v Knežaku; Slavec Ivana, posestnica v Knežaku; Šircelj Ana, posestnica v Knežaku; Milavec Ignac, posestnik v Knežaku; Šajn Jožef, posestnik v Knežaku; Tomšič Jožef, posestnik v Knežaku; Delost Anton, posestnik v Knežaku; Fabec Jožef, posestnik v Knežaku; Tomšič Anton, posestnik v Knežaku; Urbančič Franciška, posestnica v Knežaku; Novak Janez, posestnik v Knežaku; Vrh Anton, posestnik v Knežaku; Novak Jakob, posestnik v Knežaku; Tomšič Francišek, posestnik v Knežaku; Šajn Anton, posestnik v Knežaku; Slavec Janez, posestnik v Knežaku; Šajn Jakob, posestnik v Knežaku; Novak Helena, posestnica v Baču; Žnidaršič Andrej, posestnik v Baču; Cvetnič Francišek, posestnik v Baču; Kalčič Jožefa, posestnica v Baču; Abram Antonija, posestnica v Baču; Slavec Jožef, posestnik v Baču; Urbančič Jožef, posestnik v Baču; Tomšič Marija, posestnica v Baču; Lazar Štefka, posestnica v Baču; Knafelc Franciška, posestnica v Baču; Škrlič Ivana, posestnica v Baču; Rebec Ana, posestnica v Baču; Skok Jožef, posestnik v Baču; Lipce Jožef, posestnik v Baču; Ambrožič Ivan, posestnik v Baču; Kiren Alojz, posestnik v Baču; Ludvig Marija, posestnica v Baču; Baša Ana, posestnica v Baču; Zele Alojz, posestnik v Baču; Fatur Janez, posestnik v Baču; Tomšič Francišek, posestnik v Baču; Štaver Marija, posestnica v Baču; Zele Francišek, posestnik v Baču; Česnik Janez, posestnik v Baču; Knafelc Miha, posestnik v Baču; Tomšič Marija, posestnica v Baču; Tomšič Ignac, posestnik v Baču; Tomšič Anton, posestnik v Baču; Tomšič Ivana, posestnica v Baču; Pehani Alojzij, župnik v Knežaku; Nuncijsa Anton, posestnik v Baču; Žužek Jožef, posestnik v Juršičah; Šajn Antonija, posestnica v Juršičah; Novak Marija, posestnica v Knežaku; Smrdel Anton, posestnik v Knežaku; Šircelj Jožefa, posestnica v Koritnicah; Nuncijsa Janez, posestnik v Baču; Laginja Anton, posestnik v Klani; Karlovič Ana, posestnica v Klani; Barak Anton, posestnik v Klani; Valenčič Jure, posestnik v Klani; Barak Jurij, posestnik v Klani; Simčič Matija, posestnik v Liscu; Curančič Ivan, posestnik v Klani; Suštar Marija, posestnica v Klani; Starčič Jurij, posestnik v Klani; Laginja Marija, posestnica v Klani; Laginja Jakob, posestnik v Klani; Starčič Anton, posestnik v Klani; Suštar Matija, posestnik v Klani; Medvedič Ivan, posestnik v Klani; Cucančič Terezija, posestnica v Klani; Gržinčič Ana, posestnica v Klani; Gržinčič Marija, posestnica v Klani; Gržinčič Ivan, posestnik v Klani; Gržinčič Jožefa, posestnica v Klani; Barak Mihael, posestnik v Klani; Raspor Apolonija, posestnica v Klani; Gauš Marija, posestnica v Klani; Raspor Marija, posestnica v Klani; Barak Peter, posestnik v Klani; Bubnič Katarina, posestnica v Klani; Barak Ana, posestnica v Klani; Simčič Marija, posestnica v Klani; Kalčič Katarina, posestnica v Klani; Stupar Ivan, posestnik v Klani; Valenčič Ivan, posestnik v Klani; Kukuljan Josip, posestnik v Klani; Barak Ivan, posestnik v Klani; Gauš Anton, posestnik v Klani; Starčič Marija, posestnica v Klani; Lovričič Antonija, posestnica v Klani; Šnajdar Blaž, posestnik v Klani; Ružin Margareta, posestnica v Klani; Raspor Ana, posestnica v Klani; Doričič Anton, posestnik v Klani; Medvedič Matija, posestnik v Klani; Bratovič Ana, posestnica v Klani; Slosar Marija, posestnica v Klani; Rudnin Jakob, posestnik v Klani; Barak Jele, posestnica v Klani; Gržinčič Ivan, posestnik v Klani; Brentar Matija, posestnik v Klani; Cucančič Alojzij, tajnik v Klani; Rolih Ivan, posestnik v Gornjem Zemonu;

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na 1/2 strani 60 K, na 1/3 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/5 strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1917. Letnik XXXIV.

Blagovno poročilo.

Ljubljana, 31. dec. 1917. — Prevezemne cene za 1916/17 za sledeče avstrijske pridelke: Za sto kg Drž. zak. 219 z dne 31. julija 1917: Pšenica K 40.—, Rž K 40.—, Pira K 40.—, Ječmen za varenje K 37.—, Ječmen za krmo K 37.—, Oves K 36.—, pri oddaji pred 15. nov. se približe še 2 K pri 100 kg. Po min. nar. z dne 29. 9. 17. Drž. zak. št. 391 veljajo naslednje prevzemne cene za 100 kg: koruze K 38.—, prosa K 40.—, ajde K 40.—, graha K 80.—, fižola K 80.—, Beče K 120.—, boba K 60.—, grašice K 100.—, oziroma K 51.—, ter K 35.—, zadnjega žita K 35.—, oruženih koruznih storžev K 15.— franko mesto prevzema. Jedilni fižol in bob vseh vrst K 40.—, Fižol in bob, grahalileča za krmo K 30.—, Grašica K 29.—, Mak K 150.—, Ogršica K 100.—, Repiš K 97.—, Suhe češplje, sto kg, Drž. zak. 290. z dne 6. sept. 1916: a) do 105 kom. K 104.—, b) 106 do 130 kom. K 100.—, c) nad 130 kom/kg K 95.—, d) merkant. blago K 65.—, Povidl K 120.—, Držav. zak. 159 z dne 10. aprila 1917: Sladne kali K 22.—, Pivovarniške tropine, posušene K 26.—, Tropine solinčnih rož, oluplj. pečk K 25.—, neoluplj. K 17.—, Tropine bučnih pečk oluplj. K 30.—, neoluplj. K 20.—, Lanene tropine K 25.—, Konopne tropine K 19.—, Tropine repnice K 18.—, Makove tropine K 24.—, Krompirjevi izlučki posušeni K 19.—, sto klil, kolodvor obratovališča, brez vreč, vstevši stroške nakladanja, Krompir 22 K od 5. sept. dalje. Drž. zak. 390/17 z dne 23. sept. Seno 23 K, škupa (ržena slama) 13 K, slama od žita, graha, in grašice 11 K, fižolova, bobova, lešna, makova, repična in koruzna slama po 7 K za 100 kg. Jajca. V ozemlju Ljubljane velja kos pri pridelovalcu 28, v trgovini pa 32 vinarjev, v vseh drugih delih dežele velja jajce pri pridelovalcu 20, v trgovini pa 24 vinarjev, glej ukaz c. kr. dež. predsednika z dne 7. nov. 1916 št. 84201. Moka: Pšenična moka za peko, pšenični zдроб, pšenična debela moka (graham krušna moka) K 110.—; pšenična moka za kruho K 90.—; pšenična enotna moka K 75.—; ržena enotna moka K 47.— za 100 kg od bližnje železn. postaje mlina (brez vreč). — Ajdovamoka, bela št. 1, 82 h; temna št. 2, 58 h. Koruzen zдроб 84 h, koruzna moka 52 h, koruzna obloda 52 h. (Odredba c. kr. dež. vlade z dne 14. maja 1916, št. 16303.) Ješprenj št. 10, 66 h; št. 9, 68 h; št. 8, 75 h.

Žita in moke posreduje običajni Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani. Gori označene prevzemne in najvišje cene objavljene so čisto neobvezno glede pravilnosti. Za semeško blago določene so primerno višje cene.

Do c. kr. kmetijske družbe obrniti se je le glede tistih kmetijskih potrebščin, katerih cene so objavljene v družbenih vesteh »Kmetovalca«.

Tržna poročila.

Cene za klavno goved. (Ukaz dež. preds. z dne 10. 3. 1917., št. 8855.) — Za 1 kg žive teže veljajo naslednje najvišje cene in sicer: za voli I. kakovosti po K 350, II. kakovosti po 3 K, III. kakovosti po K 250; za krave I. kakovosti po K 310, II. kakovosti po K 270, III. kakovosti po K 230; za telice in bike I. kakovosti po K 330, II. kakovosti po K 310, III. kakovosti po K 240, za koščeno živino po K 180. Za kalo se sme odbiti do 5%, od žive teže v kolikor je živina nakrmljena ali napojena. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 47, 52, in 81.)

Najvišje cene za prasiče. (Min. naredba z dne 6. 7. 1916, Drž. zak. št. 211.) — Za 1 kg žive teže veljajo najvišje cene in sicer za pitane prasiče, ako pridejo res v zakol (iz hleva) po K 550, za debele prasiče za nadaljnjo pitanje, ki so od 60–90 kg teži po 6 K, za mesnate prasiče nad 40 kg žive teže po K 470, za pitane prasiče pod 60 kg in mesnate prasiče pod 40 kg ni določena nikakoli cena, a jo zato določa ukaz. dež. predsednika, ki tu sledi. (Glej lanski »Kmetovalec« stran 103, 118.)

Najvišje cene za prasiče, ki jih min. nar. z dne 6. 7. 1916 ne omenja. (Ukaz dež. preds.) Za 1 kg žive teže veljajo naslednje najvišje cene: A. za odstavljenе pujske do 3 mesecev starosti: 1) domačega plemena po 8–9 K, križanih pasem po 9–10 K, žlahtnih pasem po 10–12 K; B. za prasiče za zakol in sicer: pitane prasiče pod 60 kg žive teže in nepitane pod 40 kg žive teže I.) domačega plemena po K 5.—, križanih pasem po K 550, žlahtnih pasem po K 6.—. Za prasiče za plemo, ki so navedeni pod B se sme pribiti še 25%, ako se jih proda za plemo. Za plemenske mrjase in za breje svinje gorenje cene ne veljajo. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 47.)

Svinjska mast in sveže meso po K 780 za kg čiste teže. (Min. nar. z dne 6. 7. 1916. — (Glej lanski »Kmetovalec« stran 103, 118.) Za svinjsko mast pa določa novejši ukaz dež. predsednika z dne 1. 4. 1917 št. 10384 odškodnino in sicer za 1 kg surove masti po K 7.—, scvrte svinjske masti po K 8.—. (Glej letošnji »Kmetovalec« stran 55.)

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 6 vinarjev v vsakur ali znakmah, sicer se naznanila ne objavijo. Vsak ud c. kr. kmetijske družbe more na leto brezplačno prijaviti eno štirivrstno objavo, tičejo se gospodarskega prometa.

Upravištvo ne prevzame posredovanja.

Čepljeno trsje, dveletno, zelo močno 100 kom. 50 kron, enoletno, 100 kom. 45 kron, šmarnica nečepljena 100 kom. 30 kron, prodaja Anton Slodnjak, trtničar, pošta Juršinci pri Ptuj, Stajersko. 206

Konjske repe od 15 cm dolg, naprej odrezane in skupaj vezane, kupujem po 14–18 kron kg. Pošiljajte na Ivan Svetec, posestnik, Rudolfovo, Dolenjsko. 227

Pristni čebelni vosek in med kupi v vsaki količini trgovec Jure Jenko, Škofja Loka in prosi tozadevnih ponudb z navedbo cene in množine. 98

Sode od vina, sadjevca in od žganja, Jabolka ter suho sadje in vse vrste steklenice, ter zamaške, kupi vsako množino ter prosi za ponudbe A. Oset, p. Guštanj Koroško. Razpošiljam vino, sadjevec in kiselko vodo. 235

Repe in pese, dvesto do tristo metrskih hlapcev, stotov se kupi za vso vas Slape, pošta Materija v Istri. Ponudbe prosi vaški načelnik Franc Medved, Slape 27. 237

Sadna drevesca i. s. hrške žlahtne in za mošt, orehe, divje kostanje in vseh vrst prtilkavce imam naprodaj. Natoči se lahko pismeno ali ustmeno pri Jakobu Pintar, sadrjelec, Sv. Tomaž, p. Škofjaloka Gorenjsko. 240

Izšel je

VEDEŽ

Splošni žepni koledar z notesom za l. 1918 z vsestransko najzanimivejšo vsebino za vsakega. VEDEŽ je neobhodno potreben svetovalec in vodnik vsakemu brez razlike, toliko civilistu kolikor vojaku; zato napravite svojcem-vojakom gotovo največje veselje, ako jim ga pošljete.

Vedež za leto 1918 poklanja svojim častitim odjemalcem in naročnikom pregleden in natančen slovenski zemljovid Italijansko-avstrijskega bojišča, ki sega od naše Ljubljane pa tja do gardskega jezera ter od koroške meje do konca Istre. — Vedež je odločil tudi 20 krasnih dobitkov, ki bodo izžrebani dne 31. marca 1918, zato je vsak izvod Vedeža previdjen s številko. (Natančnejši opis v Vedežu. (65)

Cena v lični vezavi K 120.—. — Vedež se naroča v založni knjigarni J. Stoka, Trst, ulica Melin pi. colo 19. — Kdor jih naroči 10, dobi enajstega povrh. Da se prihrani razmierno previsoki stroški za posamezne izvode po povzetju, naj izvolijo p. n. naročniki poslati (tudi v znakmah) poleg cene še 10 v. za poštino. — Večja naročila se pošiljajo po povzetju. — Prodajalci dobijo 25% popusta.

Kmetovalci!

Ena poglavitnih vojnih dolžnosti za vsakega kmetovalca v zaledju je, da sedaj kolikor mogoče veliko pridela. Da pa doseže kar najboljše žetve in dobre kakovosti, v to je gnojenje **s kalijem:**

kajnitom ali kalijevo soljo potrebno.

Kalijeva solna gnojila šele izkoriščajo v zemlji se nahajajoče dušičnate in fosforove snovi.

Priporočati je, da si jih vsak pravočasno priskrbi.

Na joh je vzeti za srednje gnojenje 300 kg kajnita (jeseni ali zgodaj spomladi) ali 100 kg 40% kalijeve soli (za spomladno gnojenje).

Dobiti bo kal. gnojila spomladi pri vseh kmetijskih družbah in trgovcih z umetnimi gnojili.

Pojasniti o uporabi vseh umetnih gnojil daje zastoj

Landwirtsch. Auskunftsstelle des Kalisindikats
Wien, I. Schauflegasse 6.

ali pa

Franc Mulec v Gradcu
(Graz) Felix Dahnplatz 6.

Za prešaniče

od (64)

jabolka ali hruške

bodisi suhe ali sveže

! zamenjuje !

cikorijo

KOLINSKA TOVARNA

KAVNIH PRIMES

V LJUBLJANI.

! Samo !

za

eno krono

pošilja

c. kr. kmet. družba

:: kranjska ::

ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

:: matic“ ::

ki je potrebno potreba vsakemu čebelarju. (16)

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem,

da se ga lahko čita

v vseh gostilnah

in javnih prostorih.

Pridobivajte

Kmetijski družbi

novih udov. Čim

več nas bo, več

bomo dosegli!

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. januarja 1918. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalca“, ki pa še niso plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. **Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj je nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo udnino, oziroma naročnino.**

* Vsakega p. n. dosedanjega gosp. uda, oziroma naročnika prosimo, da naj nam ostane zvest tudi v novem letu ter naj vsak pridobi vsaj enega novega uda. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 6 kron. Te prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, vsaj vsak ud dobro vè, da družba nima od udov nič. Z ozirom na ugled, je pa važno, da je družba močna. Glede na vsebino lista pa obetamo, da jo bomo, kakor doslej vsako leto, tudi v prihodnjem letu izboljšali, bodisi glede količosti kakor glede kakovosti.

* Kazalo za letošnji letnik „Kmetovalca“ je sestavljeno in bo kmalu dotiskano. Ker pa ogromna večina prejemnikov „Kmetovalca“ ne hrani in jim je torej kazalo nepotrebno ter bi si družba naredila le nepotrebne ogromne stroške, če bi kazalo poslala vsem prejemnikom, zato dobe to kazalo naknadno brezplačno doposlano le tisti, ki ga izrecno zahtevajo.

* Častita načelnštva podružnic in gg. družbene ude prosimo, da naj nam kolikor mogoče kmalu pošljejo svojo udnino, drugače se zadržuje razpošiljanje „Kmetovalca“ za leto 1918.

* Udnina za leto 1918. P. n. gg. družbene ude vljudno opozarjamo, da smo vsled vojnih razmer poslali nabiralne pole za udnino za leto 1918. samo onim podružnicam, ki so izrecno zahtevale nabiralne pole za udnino. Vsem drugim udom, če so uvrščeni v kako podružnico ali ne, razpošljemo terjalna pisma s poštними položnicami, da vsak lahko svojo udnino pri najbližnjem poštnem uradu naravnost nakaže.

* P. n. gg. ude c. kr. kmetijske družbe, ki se obračajo v raznih zadevah na družbo, nujno prosimo, naj po možnosti vsako reč napišejo na poseben list in vsak list podpišejo ter navedo bivališče in pošto, kajti vsak družbeni uradnik ima svoj posel in se delajo

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

(7)

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1 0
4 0

Rezervni zakladi znašajo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 26 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštva ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

silne težkoče, zamude in tudi zmešnjave, če so na enem istem listu pisane razne prošnje, naročila na gospodarske potrebščine, naročila na drevje, gospodarska vprašanja itd.

* **Gospoda Viljema Rohrmanna**, ravnatelja kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu, sedaj v poslovanje prideljenega deželnemu odboru v Ljubljani, ki je zaradi tega odstopil kot načelnik podružnice c. kr. kmetijske družbe v Novem mestu, kjer je 25 let neumorno deloval v procvit podružnice in napredek kmetijskega stanu, je ta podružnica na svojem občnem zboru dne 17. decembra t. l. imenovala svojim častnim udom.

* **Državna modra galica za l. 1918.** Glasom sporočil, ki jih je dobila c. kr. kmetijska družba z Dunaja, bo c. kr. kmetijsko ministrstvo dalo tudi za l. 1918. naši deželi dovolj modre galice za škropljenje trt na razpolaganje. Cena modri galici še ni določena in bržkone ne bo višja, kakor je bila letos. Z oddajo modre galice se bo bržkone pričelo že meseca februarja ali marca. Dokler c. kr. kmetijska družba kranjska ne objavi podrobne pogoje oddaje modre galice, naj podružnice, žadruge, županstva itd. naročil ne pošiljajo, kajti družba bo sprejemala le naprej plačana naročila in je torej treba šele oddajno ceno poznati.

* **Naročanje jarega semenskega žita.** C. kr. kmetijska družba opozarja svoje ude na oznanilo Zavoda za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani z dne 15. decembra 1917 in pripominja, da se imajo udje glede preskrbe s semenskim žitom natančno držati objavljenih šestih točk, ki veljajo sploh za vse one kmetovalce, ki res potrebujejo semenskega žita. Udje se to pot ne smejo zanesti, da bodo kaj semena jarega žita pri družbi dobili, ker se navzlic vsemu trudu ni posrečilo, kupiti ga v drugih kronovinah ali v inozemstvu. Ker pa smejo kmetovalci prijaviti svoje naročilo le na enem mestu in ker morajo županstva oddati prigrasnice do 7. januarja 1918 c. kr. okrajnim glavarstvom v pregled, zato priporoča družba svojim udom, da svoje naročilo pravočasno vpišejo pri županstvu v prigrasnico Žitnega zavoda, ki bo prigrasencem oddajal domače semensko žito potom svojih žitnih komisijonarjev. Na poznejše prijave se Žitni zavod ne bo oziral. Tudi, če bi se družbi pozneje posrečilo, dobiti iz drugih krajev kaj jarega žita, ga bo oddala le sporazumno z žitnim zavodom in zato je z ozirom na tozadevno določbo najboljše, če udje prijavijo svoja naročila le na prigrasnicah Žitnega zavoda.

* **Umetna gnojila.** Tudi sedaj se položaj glede dobave umetnega gnojila ni še prav nič izboljšal. Naša družba se venomer trudi, da bi se odpošiljanje iz tvornic kaj pospešilo. Glavna ovira je v nezadostni razpoložljivosti železniških voz in v pomanjkanju delovskih moči. V svrhu odprave teh nedostatkov se družba venomer obrača do merodajnih mest. Žal, da uspeh ni zadovoljiv. Tvornice po pogodbi tudi niso več vezane, da bi zaostale množine morale po novem letu odposlati, temveč se vsa neodposlana količina v pogodbo kupljene Tomasove žindre in kalija kratkoma izbriše. Koliko umetnih gnojil se nam bo z enakovredno »pogodbo« v letu 1918. dodelilo, je sedaj še povsem neznano. Le toliko vemo, da bo cena pri žindri za 2 do 3 K od sto kg višja. Pomanjkanje umetnih gnojil je povsod v Avstriji silno občutno in to pomanjkanje mora seveda kvarno vplivati na kmetijsko produkcijo. Tudi ne moremo zamolčati, da se bo vsled naredbe c. kr. kmetijskega ministrstva v bodoče veleposilstvu dodelilo napram manjšemu posestvu več Tomasove žindre in tudi drugih umetnih gnojil. Iz tega sledi, da bo za našo deželo v prihodnje še manj odmerjeno kakor doslej.

* **Prazne vreče.** Za izvršeno pošiljatev semenskega žita je dala c. kr. kmetijska družba mnogim udom svoje

vreče. Družba dotične ude uljudno prosi — ker vreč sedaj zelo primankuje in ker mora družba naprej skrbeti že za vreče v svrhu nabave jarega semenskega žita — da družbene vreče blagovoljno takoj in v dobro porabnem stanju vrnejo, kar bi družbi bilo vsekakor ljubše, kakor če naj jim pošlje račun zanje. Družba pričakuje hitrega odziva, sicer bi bilo priskrbovanje semenskega žita v prihodnje skoraj onemogočeno. Na železniškem voznom listu je napisati: »Prazne vreče za semensko žito, iz vegetab. snovi tkane, nazaj.«

* **Posamezni udje** naj ne naročajo le zase naravnost pri c. kr. kmetijski družbi, temveč naj svojo naročitev na kmetijske potrebščine prijavijo pri svoji kmetijski podružnici, ki potem skupno pri družbi za ves svoj okoliš naroči.

* **C. kr. kmetijska družba kranjska ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:**

Kalijev hipermanganat, ki se ga vinogradniki letos zaradi pomanjkanja žvepla močno poslužujejo, stane pri c. kr. kmetijski družbi za ude 6 kron kg. Navodilo o porabi je podano v spisu »Bolezni na grozdu«, ki je udom proti plačilu 20 h na razpolaganje.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 70 h kilogram.

Melior, novo sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev. (Glej spis »Melior« v »Kmetovalcu« št. 11. z dne 15. junija 1915.)

Fenoltaleinov reagenčni popir, ki se rabi pri napravi trsnega škropiva, pola po 1 K.

Trakove za vezanje snopov (enostaven motvoz) v klopčičih po 2000 gr po K 12— kg.

Trokarji so po 8 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani.

Napajalnike za teleta iz pocinjene pločevine oddaja družba po 15 K.

Požiralnikove cevi z dvojno tkano cevko za goved z gobčnim lesom po K 29—, z žično cevko za goved št. 3466 po K 15—.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 140.

Klajno apno, 38—42 %, precipitirano (ne žgano) ima družba zopet v zalogi in ga oddaja kg po 96 h.

Živinsko sol po K 17— sto kg z vrečo vred. Vreče družba po primerni ceni vzame nazaj.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. dobi družba zopet v februarju 1918.

Bernadotov vinomer (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 12 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi, golobi, fazani itd. si je družba zopet nabavila. Osminka kile v dvanajstih litrih vode raztopljenega antiavita zadostuje za impregniranje 130 kg setve ter se razpošilja kot vzorec brez vrednosti. Glede uporabe antiavita opozarjamo na spis »Odvračanje škode po vranah« v »Kmetovalcu« št. 2. z dne 15. marca 1914. Naroča naj se pravočasno pred časom setve, t. j. približno 15. februarja ali 15. septembra. Antiavit se dobi v zaklopnih po 1 kg za 18 K, 1/2 kg za K 8'50, 1/4 kg za K 4'50, 1/8 kg za K 2'60, 30 g za K 1'40.

VABILO

na

(62)

občni zbor

Posojilnice in hranilnice
v Moravčah,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo
ki se bode vršil

dne 27. januarja 1918

ob 3. uri popoldne

v dvorani Zadrúžnega doma
v Moravčah.

Vzpored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev v načelstvo.
5. Volitev v nadzorništvo.
6. Slučajnosti.

Moravče, 17. dec. 1917.

Načelstvo.

Kože
od
polhov
kupi
po najvišjih cenah
B. Kölner

veletrgovina s kožuvino
in s kožami

Lipso (Leipzig)
Brühl 47.

Pošiljatve se prosijo
po pošti v zavrtkih
po 5 kg, nakar se de-
nar takoj po prejemu
nakaže. (57)

Kolje za vinograde
in preklje za fižol

odda v večji množini graščina v Mokronogu,
Vpraša se pri g.

Josipu Hofmann-u v graščini Mokronog
ali pri g.

Otonu Vallentschag-u, odvetniku v Ljubljani. (61)

Popolne
oprave za rejo perutnine
v vsaki velikosti

-- valilnike --

za kmetijska in graščinska posestva

mline za kosti

za pripravljane krme za ročni in mo-
torni pogon, je dobiti najboljši pri

Nickerl & Co., G. m. b. H.

podjetje za racionalno rejo perutnine in drobnice

Inzersdorf 119 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, poučeno knjigo št. 119
proti eni kroni v zameno. (66)

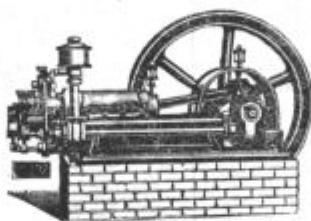
Šibre

(63)
(iz svinca, na-
tančno okroglo,
razne velikosti)

lehko vsakdo takoj in mrzlim potom
sam izdeluje. Priprava, ki jamčeno pra-
vilno deluje, stane z navodilom proti
pov- **K 35** — F. Maxian, Her-
zetju **manice** pri Novi
Paki na Češkem. Številni priznalni
dopisi, med drugim tudi: Knežji gozdni
urad Studenka »S strojem za stiskanje
svinčenih krogel, ki ste nam ga lani
poslali, smo zelo zadovoljni in ga lahko
vsakomur priporočamo.« ... Vill.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor. (3)

**Velika zaloga vsakovrst-
nih poljedeljskih strojev**
iz najslavitejših avstrijskih tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „WELSLA“.

Kmetovalci!

Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadrage!

Berite! Lesotrzci! Berite!

A. Šivic: (9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako
se izračuna telesnina debel posekanega in rasto-
čega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesane-
ga in razžaganega lesa. Pridelane so vse za tako ra-
čunanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi
popis in potrebne tabele za pravilno določanje
oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali raz-
žagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel
izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridlane ta-
bele za določanje prostornine v ogljarskih kopah
in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih me-
trih kakor tudi popis in potrebne tabele za pri-
merjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere
s staro mero. Cena knjižice proti predplačilu
za ude c. kr. kmet. družbe K K 1'50.

Vinometre »Bernadote« — Asbestov
bombaž in prašek — Eponit — Fran-
cosko želatino — Lipovo oglje —
Marmornat prašek — Modro galico —
Natrijev bisulfit — Ribji mehur —
Špansko zemljo — Tanin — Žveple
v prahu — Limonovo kislino — Vinske
kislino — Sodo bicarbono — Strup-
proste barve itd. ima v zalogi po naj-
nižji ceni (6)

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Poštarne hranilnice račun št. 828.406.
Telefon št. 185.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice registr. zadruga z neomej. zavezo
• v LJUBLJANI •

v lastnem zadrúžnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 %** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čistočnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge in do dne dojava.

Stanje hranilnih vlog **23,000.000 kron**

Stanje rezervnih skladov: **1,000.000 kron.**